

Granskning av Lunds universitets ansökan om tillstånd att utfärda läkarexamen

Uppdraget

Lunds universitet och sex andra lärosäten har den 15 mars 2020 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda läkarexamen. Vi, docent Riitta Möller, Karolinska Institutet, professor Nils Danielsen, Lunds universitet, professor Thomas Brännström, Umeå universitet, professor Kerstin Nilsson, Örebro universitet, professor Charlotte Ringsted, Århus universitet, professor Stellan Sandler, Uppsala universitet, professor Annette Theodorsson, Linköpings universitet, Sophie Kebede Löfström, Uppsala universitet (studentrepresentant), Oskar Krakau, Örebro universitet (studentrepresentant), Peter Rosenberg, Region Västerbotten (arbetslivsrepresentant) och Ulrika Uddenfeldt Wort, Region Skåne (arbetslivsrepresentant), har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökningarna.

En nationell bild

Då bedömargruppen har granskat ansökningar från samtliga sju lärosäten som ger läkarutbildning har vi haft möjlighet att, inte bara granska respektive ansökan, utan också få en nationell bild av en läkarutbildning i utveckling.

Bedömningsprocessen

Denna bedömningsprocess har varit unik då sju lärosäten samtidigt har ansökt om tillstånd att utfärda examen för den nya tolv terminer långa legitimationsgrundande läkarutbildningen som beräknas starta hösten 2021. De lärosäten som ansöker om examenstillstånd utbildar redan idag läkare enligt den nuvarande ordningen. Bedömargruppen har utöver granskningen av själva ansökningarna även kunnat jämföra och granska de olika universitetens utbildningssystem och därvidlag fått en klar bild av den höga nivå som idag finns vid läkarprogrammets sju lärosäten.

Generell kommentar

Rent generellt är alla sju ansökningarna välskrivna och lärosätena har lagt stort arbete på att säkerställa att alla kursmål som finns angivna i de nya kursplanerna har en tydlig koppling till de examensmål som är utskrivna i utbildningsplanerna. Initialt i bedömningsprocessen saknades en liknande koppling mellan beskrivna examinationer och examensmål, men alla lärosäten har efter komplettering visat att alla examensmål examineras under flera terminer och med varierande metoder. Det gör att bedömargruppen är trygg i förvissningen att alla lärosäten som ansökt om examenstillstånd kommer att klara av sitt uppdrag att utbilda mot examensmålen och att examinera dessa examensmål och därmed nå den stipulerade legitimationsgrundande nivån. Bedömargruppen menar dock att även om lärosätena väl kommer att klara av sitt uppdrag, finns det utrymme för ytterligare förbättringar och det finns en hel del utmaningar som kan kräva tidiga justeringar av de nu lagda planerna. Vi ser också tydliga tecken på ökat samarbete kring läkarutbildningen mellan de olika lärosätena, en utveckling som vi uppmuntrar och som är nödvändig för att lösa de utmaningar som den framtida läkarutbildningen står inför.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den svenska hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar och dessa utmaningar kommer att påverka den framtida läkarutbildningen. Alla lärosäten brottas idag med problemet att kunna erbjuda verksamhetsförlagd utbildning (VFU) av tillräcklig mängd och kvalitet. Det är därför centralt att alla vårdgivare kan säkerställa att det finns tillräckligt med VFU-platser för alla vårdutbildningar, inte bara för blivande läkare. Om inte detta kan ske finns risk att hälso- och sjukvårdens framtida personalförsörjning påverkas negativt. Det måste finnas en tydlig och fungerande dialog mellan lärosäten och regioner och det är bådadas ansvar att se till att denna dialog fungerar. Bedömargruppen har noterat att det finns mycket goda exempel på hur universitet och region verkar tillsammans för att säkerställa och utveckla utbildningen. Utredningen *God och nära vård* (SOU 2020:19) pekar framåt mot ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem där basen ska vara en stark och adekvat primärvård. En utveckling mot alltmer primärvård gör att lärosätena måste vara förberedda för en förändring av hur och var VFU genomförs. Utredningen föreslår också att behovet av VFU-platser ska tydliggöras genom ett lagreglerat ansvar. Kommuner och regioner ska tillhandahålla utbildning i den hälso- och sjukvård de har ansvar för. De blivande läkarstudenterna bör vara beredda på förändring där det inte längre är självklart att all utbildning genomförs nära det universitet de är antagna till.

Ny utbildning - ny finansiering

Under bedömningsprocessen har frågan om finansieringen av det nya läkarprogrammet diskuterats med lärosätena och det är tydligt att avsaknaden av klara besked från anslagsbeviljande myndigheter och regering bekymrar dem. Bedömargruppen anser att denna fråga måste få en snar lösning och vill samtidigt påpeka att lösningen inte består i att enbart bevilja medel för en ny tolfte termin utifrån existerande program. Den nya läkarutbildningen ställer mycket högre krav på universitet, regioner och kommuner. En central fråga i den nya utbildningen, som särskilt granskats av bedömargruppen, är frågan om handledning under VFU (se nedan). Det är därför nödvändigt att den nya läkarutbildningen får en ökad finansiering både till lärosätena och till regionerna (via ALF systemet) då den legitimationsgrundande läkarutbildningen inte är en förlängning av den nu gällande utbildningen utan en helt ny och annorlunda utbildning på en högre och mer komplex nivå.

Granskning av examenstillstånd - nya krav

Bedömarprocessen har också testat Universitetskanslersämbetets system för granskning av examenstillstånd. En tydlig reflektion är att etablerade universitet inte har några problem med att uppfylla kraven för personal och infrastruktur. De har heller inga problem med att leverera de nödvändiga dokumenten som krävs, till exempel utbildningsplaner och kursplaner. Men vid granskning av examenstillstånd är det centralt att säkerställa att alla examensmål verkligen examineras. Ett enkelt sätt att tydliggöra detta är en kartläggning mellan examinationer på olika kurser och examensmålen. Enstaka lärosäten har initialt lämnat in en sådan kartläggning, och alla lärosäten har på begäran kompletterat med dylika kartläggningar. Universitetskanslersämbetet bör starkt överväga att kräva in sådana kartläggningar redan när ansökan om examenstillstånd skickas in. Det kan enkelt göras som examinationsmatriser och dessutom bidrar sådana matriser till att ansökande lärosäte verkligen har täckning för att alla examensmål examineras. Vidare har processen för granskning av examenstillstånd en viss teknisk-

administrativ prägel och den måste visserligen finnas kvar för att granska att personella och infrastrukturella förutsättningar verkligen finns, men utbildning handlar i huvudsak om lärande hos den enskilde studenten. Därför borde varje granskning av examenstillstånd kompletteras med ansökande universitet/högskolas redovisning av sin pedagogiska grundsyn och hur den faciliterar studentens lärande. I den nu aktuella ansökningsomgången finns enskilda mycket goda exempel på detta. Det framgår också tydligt i bedömarprocessen hur viktig förankringen av den nya utbildningen är mellan olika personalkategorier och olika utbildningsaktörer. Om förankringen inte finns kommer den nya utbildningen inte fungera väl varför även förankringsprocessen bör beskrivas och bedömas särskilt.

Styrdokument för rättssäker examination

Av ansökan framgår att lärosäten har en tydlig struktur för hur styrdokument (kursplaner och utbildningsplaner) fastslås och förnyas. Däremot visar granskningen att flera lärosäten behöver genomföra en översyn av sina styrdokument så att de dels följer UKÄ:s rekommendationer och dels lärosätets egna anvisningar. Kursplaner är mycket viktiga styrdokument för utbildningarna och är av samma karaktär som lagar beslutade av riksdagen och förordningar beslutade av regeringen (Rättssäker examination 2020). Styrdokumentens syfte är att studenter, handledare och lärosätets lärare, men även externa lärare, kan få en uppfattning om kursens mål, aktiviteter och examinationer och hur stor andel högskolepoäng eventuella moment inom en kurs är värda. Enligt högskoleförordningen ska varje kurs ha en kursplan där bland annat formerna för att bedöma studenternas prestationer anges. Det är alltså inte tillåtet att avvika från examinationsform som angivits i kursplanen. Former för bedömning och examination ska inte endast finnas i studiehandedningar eller liknande dokument utan de behöver finnas i kursplanen. Att följa detta regelverk blir särskilt viktigt när lärosätena planerar införa portföljexaminationer.

Programövergripande examinationer

Att studenten uppfyller kursmålen och efter genomgången utbildning de nationella målen är kanske den viktigaste kvalitetsindikatorn på en utbildning. Vid bedömning av ansökningarna framkommer att lärosäten har behov av att se över vilka formativa bedömningar och summativa examinationer som finns och lärosätena behöver skapa ett programövergripande examinationssystem för att säkerställa att alla studenter har tillräcklig kompetens. Centralt i detta är studenternas möjligheter att träna och få dokumenterad återkoppling på sina prestationer och sin professionella utveckling över tid. Det är de samlade examinationerna på programmet som kan säkerställa slutresultatet. För att kunna skapa ett sådant system behöver man avstå från lokala individuella lösningar för bedömning och examination och istället använda samma modell och samma kriterier på alla delar av en kurs. Detta är särskilt viktigt under VFU så att både studenter och handledare vet vilka färdigheter som bedöms och med vilka bedömningsgrunder. Vi vill betona att det nya programmet är legitimationsgrundande varför också examinationssystemet behöver sikta mot att de nya nationella målen examineras. Ett stabilt examinationssystem kräver att lärare och kliniska handledare, även regionanställda sådana, är utbildade i bedömning, bedömningskriterier och examination. Behovet av sådan utbildning är ständigt aktuellt då ett stort antal handledare och lärare kommer att behöva utbildas till följd av ständig personalomsättning. Dessutom behöver arbetsbördan som upprepade bedömningar och examinationer innebär delas mellan flera

handledare/lärare. Med tanke på vikten av bedömningar och examinationer behövs det ett system för kvalitetssäkring av bedömningar och examinationer så att de är lämpade för sitt syfte och att examinationernas överensstämmelse med målen (eng. blueprinting) säkerställs.

Förtroendebaserade professionella aktiviteter

Alla sökande universitet har hänvisat till det nationella samarbetet kring EPA (Entrustable Professional Activities eller förtroendebaserade professionella aktiviteter). Det bör betonas att dessa EPA inte har en juridisk status vid granskning av examenstillstånd, men de har ett stort pedagogiskt utbildningsvärde. Dessa tio förtroendebaserade aktiviteter (se t. ex. Läkartidningen.se 2019-11-20) förutsätter nämligen kunskaper, färdigheter samt vetenskapligt och professionellt förhållningssätt. För att kunna klara av en förtroendebaserad aktivitet måste studenten behärska examensmål från examensordningens alla tre kunskapsformer vilket gör att EPA rent pedagogiskt ligger på en högre kognitiv nivå än examensordningens mål. Bedömargruppen vill verkligen uppmuntra till en fortsättning av detta nationella samarbete och förhoppningen är att gemensamma bedömningskriterier kan beskrivas och användas av alla sju läkarprogrammen på ett likartat sätt. Dessa tio EPA har dessutom en tydlig kommunikativ egenskap då de klart förmedlar vad en nylegitimerad läkare har förtroende att göra.

Elektronisk portfölj

Flera av lärosätena har som mål att introducera en elektronisk (e-) portfölj om ett sådant system inte redan finns. Bedömargruppen har identifierat att själva portföljbegreppet, syftet med portföljen och innehållet i densamma, i många fall verkar oklart och behöver tydliggöras. Portföljen kan vara en värdefull metod för att stödja studentens lärande, underlätta dialogen mellan handledare/lärare och studenten och ge strukturerad återkoppling när portföljen är en integrerad del av programmet. Om det däremot inte finns en tydlig struktur för handledning och uppföljning av studentens progression mot målen har inte portföljen en given plats i utbildningen. En central funktion för portföljen är att kunna sammanställa upprepade bedömningar över tid gjorda av ett flertal bedömare och utifrån dessa ge studenten råd och vägledning. Ett fungerande portföljsystem kräver också en stabil organisation där handledarnas/lärarnas uppgifter och lärarnas och studenternas krav för dokumentation klargörs så att hela processen kring portföljarbetet och hur, när och av vem innehållet bedöms och examineras blir tydligt.

Handledarutbildning - en nödvändighet

En central punkt som diskuterats och bedömts under processen är lärosätens planer för handledarutbildningen för all den VFU placering som måste genomföras för att examensordningens mål ska kunna uppfyllas. Strukturerad och väl fungerande VFU är en förutsättning för att det verksamhetsintegrerade lärandet under den kliniska utbildningen ska kunna ske. Om inte VFU placeringen fungerar kommer inte lärandet att äga rum, utan istället blir VFU placeringen en källa till frustration och missnöje. För att en VFU placering ska fungera väl krävs att universitet och regioner arbetar gemensamt för att utbildningen ska bli så bra som möjligt. En förutsättning är att det finns välutbildade handledare som vet varför studenten är placerad och vad som ska uppnås under placeringen. Detta förutsätter tydliga och kommunicerade kursplaner och andra styrdokument. En väsentlig uppgift för handledaren, som ofta är regionanställd, är att ge

formativ återkoppling till studenten och utveckla studentens förmåga till patientnära kliniskt arbete. Det är därför nödvändigt att det finns ett fungerande system för handledarutbildning. Ett sådant system förutsätter att regionerna ger de medarbetare som medverkar i läkarutbildningen möjlighet att avsätta tid för pedagogisk kompetensutveckling samtidigt som universiteten och regioner tar sitt ansvar och tillhandahåller tillräckligt med utbildningsplatser för handledarutbildning. Detta kräver tillräckligt med ekonomiska medel samt ett väl fungerande samarbete mellan universitet och region. Vad gäller studentinflytande och studentrepresentation är det bedömargruppens uppfattning att det är väl tillgodosett vad gäller representation i olika universitetsorgan, men inte lika väl utvecklat vad gäller regionernas beslutsorgan. Det är bedömargruppens uppfattning att det kan vara av värde att få in studentrepresentation i regionens beslutande organ så att de kan bidra till utvecklingen av en högkvalitativ VFU.

Utvärdering av det nya läkarprogrammet

Det nya läkarprogrammet planerar att starta hösten 2021, vilket gör att de första studenterna kommer att ha slutfört sin utbildning först våren 2027. Under hela denna period kan inte programmet bedömas i sin helhet, utan en granskning kan först göras några år efter att de första studenterna examinerats. Det kan vara av värde att de olika lärosätena utvecklar ett samarbete för att utbyta erfarenheter rörande vad som fungerar väl och vad som fungerar mindre väl för att kunna parera utvecklingen under programmets uppbyggnad. Det är också uppenbart att läkarprogrammen saknar fungerande alumniundersökningar på nationell nivå. De granskningar som Universitetskanslersämbetet regelbundet genomför granskar i huvudsak universitetens genomförande av utbildningen, men utvärderar inte de studenter som lämnat universitet för sitt yrke. Hur väl en student fungerar i sitt yrke några år efter avslutad utbildning är en väsentlig återkoppling till varje lärosäte som bedriver läkarutbildning. Därför vore det önskvärt med alumniundersökningar som återkopplade på nationell nivå men också till varje enskilt lärosäte.

Nya läkarprogrammet - ett första steg

Det nya läkarprogrammet är bara det första steget i ett lärande som fortsätter i form av bastjänstgöring och specialiseringstjänstgöring och sedan vidare i det fortsatta lärandet under resten av yrkeskarriären. Alla dessa steg måste sammankopplas och det måste finnas en fungerande kommunikation mellan de aktörer som ansvarar för dessa olika utbildningssteg. Därför bör universitet och regioner se över sina kommunikationskanaler och sina samarbetsorgan så att de olika utbildningsstegen kommunicerar med varandra. De högre utbildningsnivåerna måste vara väl medvetna om vad den lägre utbildningsnivån klarar av att göra och vilket ansvar som kan åläggas en nylegitimerad läkare.

Bedömning av Lunds universitets ansökan

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*). Underlag för bedömningen har varit Lunds universitets ansökan om examenstillstånd samt intervjuer som genomfördes den 26 maj 2020. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med

högskolans ledning, programansvariga, samarbetspartners för verksamhetsförlagd utbildning (VFU), studenter samt lärare och VFU-handledare. Vår bedömning redovisas i bilaga 1. Bedömningen sammanfattas i ett samlat omdöme med motivering.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunniga har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över jävsförhållanden finns i bilaga 3.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ beslutar att ge Lunds universitet tillstånd att utfärda läkarexamen.

De sakkunniga

Riitta Möller

Kerstin Nilsson

Annette Theodorsson

Peter Rosenberg

Nils Danielsen

Charlotte Ringsted

Sophie Kebede Löfström

Ulrika Uddenfeldt Wort

Thomas Brännström

Stellan Sandler

Oskar Krakau

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte Lunds universitet	Examenstillstånd läkarexamen	ID-nr A-2020-03-4913
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar Yrkesexamen Omdöme: Tillfredsställande Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i></p> <p>Ansökan avser tillstånd för att utfärda läkarexamen enligt den av regeringen beslutade examensordningen för en sexårig läkarutbildning (360 högskolepoäng). Bedömagruppen konstaterar att examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</p> <p><i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.</i></p> <p>Ansökan beskriver på ett bra och välstrukturerat sätt hur Lunds universitet avser att bedriva en sexårig läkarutbildning som är både rimlig i omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen och kan ligga till grund för läkarlegitimation.</p> <p>Progressionen i utbildningen följer ett välbeprövat koncept att strukturera en läkarutbildning och som till sist leder till att studenten ska kunna utöva yrket. Jämfört med den nuvarande utbildningen planerar lärosätet att särskilt stärka målen som rör färdigheter och förhållningssätt och att systematiskt dokumentera att dessa mål uppnås. Av ansökan framgår att de första fyra terminerna berör grundläggande biologiska mekanismer, humanbiologi samt patogenes och laboratoriediagnostik men även basala kliniska kunskaper och färdigheter. Den femte terminen omfattar mikrobiologi, global hälsa, förberedelse för kliniskt arbete samt tio veckor vetenskaplig teori och tillämpning. Terminerna sex - nio är i huvudsak kliniskt inriktade. Verksamhetsintegrerat lärande (VIL) sker inom sjukhusbaserad öppenvård och slutenvård samt i primärvård. VIL i öppna vårdformer och nära vård ska successivt öka i omfattning. Termin sex inleds med en fyraveckors fast placering på en sjukhusavdelning för att lägga en stabil grund till generiskt läkararbete. Examensarbetet påbörjas i slutet av termin nio för att avslutas under termin tio. Under denna termin ska studenten även under två veckor delta i fördjupat interprofessionellt lärande på klinisk utbildningsavdelning (KUA) tillsammans med studenter från andra vårdutbildningar. Termin elva och tolv innehåller två valbara femveckorskurser med goda möjligheter till internationellt utbyte. Övriga 30 veckor ägnas åt integrering och syntes samt omfattande VIL där studenten ska agera så självständigt som möjligt. Särskilt fokus ska läggas på allmänmedicin, akutmedicin och psykiatri inom nära vård. Programmet genomförs av ett studentaktiverande lärande med i huvudsak arbetsformer som PBL (problembaserat lärande) på de första terminerna och case-baserade lärandemoment under resten av utbildningen. Två teman - professionell utveckling och vetenskapligt förhållningssätt - som löper genom programmet. En särskild matris rörande kursmål över utbildningen ska säkerställa progression inom dessa områden.</p>		

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

Lärosätet anger att man höstterminen 2021 kommer anta 135-140 nya studenter till den nya läkarutbildningen. Antagning ska ske inför både höst- och vårterminen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Lunds universitet har under många år utbildat ett stort antal läkare. Det finns både ett nationellt behov och ett starkt allmänt intresse att lärosätet får fortsätta utbilda läkare.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lunds universitet har mycket goda personella förutsättningar att förändra sin utbildning i linje med de nya examensmålen för läkarutbildningen. Lärosätet redovisar i en bifogad tabell till ansökan de lärare och forskare med anställning vid fakulteten samt kliniskt anställda läkare som hade mer än fem procents engagemang i läkarprogrammet under föregående läsår. Den vetenskapliga kompetensen är generellt hög bland de lärare som undervisar på programmet. Av ansökan framgår också att det utöver de lärare som redovisas i tabellen finns ett antal lärare med mindre undervisningsandel och som bland annat utgör en resurs för handledning av examensarbeten. Den professionsrelaterade kompetensen säkras bland annat genom att en stor del av undervisningen görs av sjukvårdsanställda läkare. Lärosätet anger målsättningen att kliniskt verksamma läkare som är särskilt aktiva inom programmet (mer än 20 procent av sin tjänst) ska adjungeras till lärosätet. Detta kommer att finansieras med ALF-medel. Den pedagogiska kompetensen säkras genom den särskilda högskolepedagogiska enheten (MedCUL) som är ett stöd för programmet vad gäller pedagogisk utveckling och bidrar till lärarnas kompetensutveckling genom att ge högskolepedagogiska kurser med inriktning mot medicinsk pedagogik. Ansökan redogör dels för de krav lärosätet ställer på pedagogisk meritering för docentur och lärartjänster, dels för fakultetens kompetenstrappa för högskolepedagogisk kompetens. Beträffande klinisk handledning har lärosätet som målsättning att minst en läkare ska ha genomgått en fördjupande kurs i klinisk handledning vid de enheter där klinisk handledning äger rum. Lärare som kan uppvisa hög grad av pedagogisk skicklighet, bred erfarenhet inom utbildning och stort intresse för pedagogisk utveckling kan ansöka till den Pedagogiska akademi som fakulteten inrättat, och om en särskild nämnd bedömer att kriterierna är uppfyllda får man titeln ETP - Excellent Teaching Practitioner (Excellent lärare). Idag finns det nio aktiva lärare inom läkarprogrammet med denna titel.

Lärosätet redovisar i ansökan hur man arbetar med att säkerställa att det finns tillräckliga lärarresurser på kort och lång sikt. En årlig översyn säkrar att det finns lärare inom samtliga relevanta ämnen, vilket uppges vara särskilt angeläget för de kliniska ämnena. Att långsiktigt säkra tillgången på lärare med bred ämnesmässig kompetens och förmåga till ett övergripande programperspektiv, speciellt för uppdrag som examinator och ledningsuppdrag, förutsätter enligt ansökan särskilda satsningar.

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

Av ansökan framgår att samtliga lärare ges särskild tid för kompetensutveckling (14 procent av deras undervisningstid) samt finansiering för forskning i omfattningen 30-80 procent av heltid beroende på tjänstens inriktning.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Utbildningsmiljön****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lunds universitet har ett väl etablerat campus för läkarutbildning. Ansökan betonar att lärosätet har starka forskningsmiljöer och en geografisk samlokalisering av forskning och utbildning. Inledningsvis sker basalvetenskaplig utbildning vid Biomedicinskt centrum (BMC) i Lund. Den sjukhusförlagda utbildningen sker företrädesvis i Lund, Malmö och Helsingborg. BMC kommer att byggas ut till ett Forum Medicum vilket innebär att andra medicinska professionsutbildningar även kommer att finnas på plats, vilket kommer att underlätta interaktion mellan utbildningarna. Redan från första terminen kommer studenterna att ha patientkontakt i primärvården inom Region Skåne. Vidare finns tillgång till kliniska träningscentra för simulatorträning och övningar i utifrån givna scenarier. Under termin tio planeras en två veckor lång placering på en klinisk utbildningsavdelning (KUA). Omständigheten att Lunds universitet förfogar över ett stort antal forskarutbildade lärare med bakgrund som läkare samt lärare med bakgrund från andra hälsoprofessioner gör att det finns utmärkta förutsättningar att ge en forskningsanknuten läkarutbildning.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Resurser****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Ansökan beskriver hur utbildningen bedrivs i huvudsak vid fyra geografiska noder: BMC i Lund de första fem terminerna, Skånes universitetssjukhus i Malmö framför allt på Clinical Research Center (CRC) från termin fyra/fem och uppåt, Skånes universitetssjukhus i Lund från termin sex och uppåt samt Helsingborgs lasarett från termin sex och uppåt. På samtliga noder finns studentcentra med läsplatser, lunch- och pausfaciliteter, fakultetsbibliotek och utbyggt trådlöst nätverk. Studievägledning finns också tillgänglig under fasta tider varje vecka på noderna. Vidare finns för studenterna lätt tillgängliga biblioteksresurser vad gäller kurslitteratur, referenslitteratur och vetenskaplig litteratur samt digitalt lärandematerial. Ett utökat samarbete pågår med regionerna i Halland, Blekinge och Kronoberg för klinisk utbildning. Även vid placering i dessa regioner kommer studenterna ha tillgång till en infrastruktur liknande den i Lund och Malmö. Medicinska fakulteten har upphandlat ett digitalt system Quality and Progress System (QPS) för att hantera och dokumentera alla former av examination och bedömningar, vilket ska kopplas till kurs- och examensmål. Lärosätet avser även överföra studiematerial till QPS. Till QPS loggar man in via applikationer i mobiltelefoner. Enligt utsago från programledningen ska säkerhetsaspekter och access till QPS fungera väl. För närvarande pågår en implementering av QPS på valda delar av den befintliga läkarutbildningen. QPS

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

kommer bland annat att underlätta snabb återkoppling till studenterna från lärare och handledare vid exempelvis formativa bedömningar.

Medicinska fakulteten understryker sitt väl etablerade samarbete med Region Skåne i prioriteringen av användningen av ALF-medel och sin fulla befogenhet att fördela läkarprogrammets statliga medel efter det att universitets- och fakultetsgemensamma kostnader lyfts av. Vad gäller effektivt resursutnyttjande lyfter lärosätet i ansökan att ersättningen till institutioner baseras på lärarnas insatser och fördelas direkt ut till de kostnadsställen där lärarna har lönekonterats i direkt proportion till hur mycket lärarna deltagit. Detta torde, enligt bedömargruppen, bidra till ett effektivt resursutnyttjande.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar**Omdöme:** Tillfredsställande

Motivering: Bedömargruppen konstaterar att angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen. Ansökan beskriver på ett bra och välstrukturerat sätt hur Lunds universitet avser att bedriva en sexårig läkarutbildning som är både rimlig i omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen och kan ligga till grund för läkarlegitimation. Progressionen i utbildningen följer ett välbeprövat koncept att strukturera en läkarutbildning och som till sist leder till att studenten ska kunna utöva yrket. Jämfört med den nuvarande utbildningen planerar lärosätet att särskilt stärka målen som rör färdigheter och förhållningssätt och att systematiskt dokumentera att dessa mål uppnås. Det finns både ett nationellt behov och ett starkt allmänt intresse att lärosätet får fortsätta utbilda läkare.

Det samlade underlagen visar att lärosätet har ett stort antal kvalificerade lärare med bred kompetens att utbilda inom alla delar av läkarprogrammet. Ansökan visar vidare att lärarna har goda förutsättningar för pedagogisk meritering och kompetensutveckling. Lärosätet redovisar också hur man arbetar med att säkerställa att det finns tillräckliga lärarresurser på kort och lång sikt.

Lunds universitet har ett väl etablerat campus för läkarutbildning. Ansökan betonar att lärosätet har starka forskningsmiljöer och en geografisk samlokalisering av forskning och utbildning och visar att det på lärosätet finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Ansökan beskriver utbildningens fyra noder och deras faciliteter, studenternas goda tillgång till biblioteksresurser och lärosätets satsning på ett digitalt system QPS för att hantera och dokumentera alla former av examination och bedömningar. Lärosätet understryker sitt väl etablerade samarbete med Region Skåne i prioriteringen av användningen av ALF-medel och sin befogenhet att inom vissa ramar fördela läkarprogrammets statliga medel.

Sammantaget anser bedömargruppen att Lunds universitets ansökan visar att lärosätet har goda förutsättningar att genomföra läkarutbildning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.

Av styrdokument, utbildningsplan och kursplaner, framgår väl hur läkarutbildningen vid Lunds universitet är strukturerad och planerad och på en övergripande nivå vad man önskar att studenten ska uppnå under sin utbildning. Ansökan beskriver hur olika styrdokument fastslås och processer för hur de revideras beskrivs också på ett tydligt sätt. Av ansökan framgår att utbildningsplanen bereds och tillstyrks av programnämnden för läkarutbildning och fastställs därefter av fakultetens grundutbildningsnämnd. Samtliga kursplaner bereds av en kursplansberedning och fastställs av programnämnden för läkarutbildning. Kursplansberedningen inrättades för att säkerställa att programmet har progression i målen, att kursplanerna får samma principiella utformning och att samtliga examensmål täcks. Kursplansberedningen leds av programdirektören och består av studentrepresentanter, expertis inom medicinsk pedagogik samt programmets temaansvariga för professionell utveckling och vetenskapligt förhållningssätt. Till beredningen adjungeras kursansvarig och/eller examinator för den kurs vars kursplan man arbetar med samt motsvarande lärare från intilliggande kurser för att säkerställa progression samt kommunikation och medvetenhet över kursgränserna. Till detta kommer ett systematiskt kvalitetsarbete med kursbokslut efter varje termin som bygger på kursvärderingar, examinationsresultat och lärarenkäter. Efter varje läsår sammanställs ett övergripande bokslut för programmet där programövergripande riktlinjer för kvalitetsarbetet pekas ut.

I ansökan finns som bilagor en övergripande utbildningsplan samt 16 kursplaner för den planerade nya utbildningen. Kursplanerna är uppställda genomgående enligt rubrikerna: Allmänna uppgifter, Kursens mål (Kunskap och förståelse, Färdighet och förmåga, Värderingsförmåga och förhållningssätt), Kursens innehåll, Kursens genomförandedel, Kursens examination, Betyg och Förkunskapskrav. Vad gäller kursernas innehåll så torde en del justeringar och tillägg kunna bli aktuella i takt med den medicinska utvecklingen och samhällsutvecklingen i stort, jämför den pågående pandemin. Möjligt är också att faktiska VIL-moment kommer att preciseras i olika kursplaner när utbildningen fortgår.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Säkring av examensmålen**

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnår målen i examensordningen när examen utfärdas.

Ansökan redovisar hur beslut på olika nivåer inom den medicinska fakulteten syftar till att examensmålen säkras. Genom en omfattande så kallad curriculum mapping och genom användande av det införskaffade QPS-systemet säkerställs att de olika examensmålen återfinns i utbildningen, och på vilka sätt de examineras och dokumenteras. QPS ger också möjlighet till snabb återkoppling till studenterna vid exempelvis formativa moment. Detta torde vara mycket bra för studenternas professionella utveckling. Utbildningsplanen beskriver en progression från det att en student börjar utbildningen till att studenten kan erhålla en legitimation som läkare. Läkarutbildningen kompletteras också genom ett nationellt samarbete kring Entrusted Professional Activities (EPA). Även EPA-färdigheter kommer att dokumenteras med QPS. Exakt hur EPA kommer att tillämpas inom läkarutbildningen är för närvarande oklart, men sannolikt kommer detta nationella projekt leda till att EPA blir en integrerad och viktig del av Sveriges läkarutbildningar.

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

Av ansökan framgår att examinationsmetoderna är standardiserade genom hela programmet. De innefattar teoretiska kunskapsprov i form av single-best answer MCQ (Multiple Choice Questions) och färdighetsprov i form av OSCE (Objective Structured Clinical Examination) eller i form av DOPS (Direct Observation of Procedural Skills). Programledningen uppger att man genom åren har utvecklat MCQ och man anser att en högre grad av komplexitet har uppnåtts. Beträffande färdigheter och förhållningssätt kommer ett stort antal formativa bedömningar göras som dokumenteras med QPS. En stor utmaning, inte specifikt för Lunds universitet, är att tillse att lärare och handledare som utför dessa examinationer har kännedom om kriterier för formativa bedömningar liksom kursmål och examensmål. Härvidlag kommer ett ständigt informations- och kommunikationsbehov att föreligga från programledningarnas och kursledningarnas sida.

Avseende hur utbildningens utformning främjar studenternas lärande skriver lärosätet i ansökan att läkarprogrammet har studentaktiverande lärande som övergripande filosofi, med PBL på de fyra första terminerna och case-undervisning på resterande terminer som huvudsakliga lärandemoment. Som regel hålls sådana övningar varje vecka. Dessa förutsätter självständigt förarbete med kunskapsstoffet och ett aktivt deltagande av studenten under själva lärandemomentet. Detta tränar studenten i att ta ansvar för sin kunskapsutveckling och i diskussionerna främjas ett kritiskt förhållningssätt till kunskap och det medicinska beslutsfattandet. Dessutom tränar studenterna flera professionella roller i ett team genom PBL-arbetet. Lärosätet betonar studentens ansvar för sitt eget lärande genom att högre nivåer av professionellt och vetenskapligt förhållningssätt, förmåga att integrera och fördjupa, samt att förklara komplexa skeenden dokumenteras i en kursportfölj som studenten ansvarar för.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**Jämställdhet****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

Lärosätet påpekar i ansökan att då läkarutbildningen är en professionsutbildning spelar jämställd vård och patientbemötande en framträdande roll. Vidare framgår att under hela programmet förekommer moment under ämnet likarätt, som ligger under tema professionell utveckling. I ansökan redogörs närmare för olika moment och examinationer. Hälsokillnader mellan kvinnor och män integreras också i de kurser där det är relevant. Detsamma gäller skillnader i sjukdomspanorama mellan olika länder och skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper. Likarättsperspektivet integreras övergripande i formuleringen av PBL-fall och case för att undvika stereotyper och ett okritiskt normperspektiv.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** Lunds universitet beskriver i ansökan på ett imponerande och ingående sätt hur man planerar att genomföra läkarutbildningen inklusive att säkerställa och dokumentera examensmålen.

Av styrdokumentet, utbildningsplan och kursplaner, framgår väl hur läkarutbildningen vid Lunds universitet är strukturerad och planerad och på en övergripande nivå vad man önskar att studenten

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

ska uppnå under sin utbildning. Ansökan beskriver hur olika styrdokument fastslås och processer för hur de revideras beskrivs också på ett tydligt sätt.

Ansökan redovisar hur beslut på olika nivåer inom den medicinska fakulteten syftar till att examensmålen säkras. Genom en omfattande så kallad curriculum mapping och genom användande av det införskaffade QPS-systemet säkerställs att de olika examensmålen återfinns i utbildningen, och på vilka sätt de examineras och kontrolleras. Utbildningsplanen beskriver en progression från det att en student börjar utbildningen till att studenten kan erhålla en legitimation som läkare. Lärosätet betonar studentens ansvar för sitt eget lärande genom att högre nivåer av professionellt och vetenskapligt förhållningssätt, förmåga att integrera och fördjupa, samt att förklara komplexa skeenden dokumenteras i en kursportfölj som studenten ansvarar för.

I ansökan redogörs närmare för hur ett jämställdhetsperspektiv beaktas i utbildningens innehåll och utformning genom att bland annat redovisa olika moment och examinationer.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lunds universitet har ett nära och fortlöpande välfungerande samarbete med Region Skåne, vilket är nödvändigt för att kontinuerligt utveckla läkarutbildningen samt anpassa den till förändringar inom vården. Region Skåne och Lunds universitet har även gemensamma handledarutbildningar. Lärosätet lyfter fram att färdigställandet av Forum Medicum stärker möjligheter till samverkan med övriga vårdutbildningar vid Medicinska fakulteten vilket ökar förutsättningarna att utveckla studenternas förmåga till teamsamverkan. Träning av teamsamverkan är särskilt betonad i samband med tjänstgöring vid kliniska utbildningsavdelningar (KUA). Läkarutbildningens utformning påverkas även av samhällsutvecklingen i stort inom områden som till exempel klimat och migration. Vidare ämnar man också successivt ta in moment av artificiell intelligens (AI) som en förberedelse för ett förändrat arbetsliv som läkare.

Lunds universitet genomför inte alumnuundersökningar, men pekar på att enkätundersökningar från Läkarförbundet och uppgifter från UKÄ visar att tidigare studenter är väl etablerade inom sin profession.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Utbildningen verkar för att studenterna tar en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Studenter är representerade i alla beredande och beslutande organ av relevans för läkarutbildningen. På varje kurs finns två kursombud som samlas i det Medicinska utbildningsrådet som finns inom studentkåren. Ett systematiskt sätt finns att insamla, sammanställa och återkoppla kursutvärderingar till studenterna. Programnämnden sammanställer årligen ett programbokslut, vilket till del bygger på kursutvärderingar.

Samlat omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Bedömaregruppen finner att ansökan uppfyller kraven i de av UKÄ fastställda bedömningsgrunderna och föreslår UKÄ att bevilja Lunds universitet examensrätt för sexårig läkarutbildning.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

LUNDS
UNIVERSITET

PM

1

2020-10-12

Universitetskanslersämbetet

Kvalitet och utvärdering
Koordinator Martin Nykvist

Med anledning av preliminärt yttrande avseende examenstillståndsprovning för läkarexamen

Medicinska fakulteten och avdelningen Kvalitet och utvärdering vid Lunds universitet har tagit del av bedömargruppens preliminära yttrande avseende examenstillståndsprovning för läkarexamen. Därvid har inga sakfel noterats och inga övriga synpunkter behöver rapporteras i ett delningssvar.

Lund som ovan,

Martin Nykvist

Bilaga 3

Jävsförhållanden

42-00593-19 Läkarexamen							
Bedömare/Lärosäte	Göteborgs universitet	Karolinska institutet	Linköpings universitet	Lunds universitet	Umeå universitet	Uppsala universitet	Örebro universitet
Professor Thomas Brännström, Umeå Universitet					x		
Professor Nils Danielsen, Lunds universitet				x	x		
Sophie Kebede Löfström, Uppsala universitet						x	
Oskar Krakau, Örebro Universitet							x
Docent Riitta Möller, Karolinska Institutet		x			x		
Professor Kerstin Nilsson, Örebro universitet						x	x
Professor Charlotte Ringsted, Århus Universitet							
Doktor Peter Rosenberg, Region Västerbotten		x			x		
Professor Stellan Sandler, Uppsala universitet						x	
Professor Annette Theodorsson, Linköpings universitet			x				x
Doktor Ulrika Uddenfeldt Wort, Region Skåne				x			